

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้านั้น คนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีบทบาทและมีความสำคัญมากเพราะคนสามารถเป็นผู้สร้างหรือผู้ทำลายได้ในเวลาเดียวกัน ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาคน เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของคนให้มีความเจริญงอกงาม มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เสน่ห์ จามริก (2533) กล่าวว่า เจตนารมณ์ของการศึกษามีอยู่เพื่อการพัฒนาคน การศึกษาจึงเป็นภารกิจทางสังคมที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องของทรัพยากรมนุษย์โดยส่วนรวมของชาติไม่ว่าในกลุ่มชนชาติหรืออาชีพใดโดยเฉพาะ ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษารายละเอียดอย่างจริงจังขั้นพื้นฐาน จึงต้องจัดให้แก่เด็กทุกคนรายวันในกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ดังนั้นเด็กทุกคนทั้งที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษในด้านต่าง ๆ ย่อมมีสิทธิโดยชอบธรรมในอันที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานรายสัปดาห์

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจัดเป็นเด็กที่อยู่ในประเภทหนึ่งของกลุ่มเด็กพิการที่มีความต้องการพิเศษ ลักษณะโดยทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะมีปัญหาด้านการพูดและการใช้ภาษา มีพัฒนาการทางด้านร่างกายและความสามารถทางการเคลื่อนไหวช้า ไม่สมกับวัย ไม่ค่อยมีความสามารถในการใช้เหตุผลหรือใช้วิจารณญาณของตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเองไม่ค่อยได้ อีกทั้งยังขาดความสามารถในการเรียนรู้และความจำ มีสมาธิและช่วงความสนใจสั้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเกือบทุกวิชา นอกจากนี้ความจำกัดทางสติปัญญา ยังมักทำให้เด็กขาดความเข้าใจในเรื่องมารยาททางสังคม ประกอบกับความคิดความเข้าใจ

ที่จำกัดทำให้เด็กไม่สามารถติดตามการสนทนาในหมู่เพื่อน ๆ ได้ การขาดคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการเข้าสังคมเหล่านี้ทำให้เด็กมักไม่ประสบความสำเร็จในทางสังคม เมื่อผสมผสานกับความล้มเหลวทางการเรียนซึ่งเป็นมาโดยต่อเนื่อง ทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และขาดแรงจูงใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นช่วยเหลือและแก้ปัญหาต่าง ๆ (Bala & Zigler, 1979 ; Zigler & Balla, 1982 cited by Hallahan & Kauffman, 1991)

ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพที่จะทำให้บุคคลสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ดี (อารี เกษมรติ, 2533) เป็นภาวะทางจิตใจอย่างหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตัวเด็กให้สามารถนำศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเขาออกมาใช้ได้เต็มที่ (ทัศนมา ระเบียบดี, 2529) ลักษณะของความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งที่สามารถปลูกฝังและส่งเสริมพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ โดยการทำให้เด็กมีโอกาสร่วมทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองและประสบผลสำเร็จอยู่เสมอ (มานิดา ทองทวี, 2526; วินัย ชรรณศิริ, 2527; อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์, 2531; จงใจ ขจรศิริ, 2532) นอกจากนี้สมาคมการศึกษาเด็กแห่งอเมริกา (Child Study Association of America, 1952 : 185 - 186 อ้างถึงใน วุฒิชัย อ่อนโรคสูง, 2516) กล่าวว่าความเชื่อมั่นในตนเองจะเกิดขึ้นกับเด็กที่ประสบผลสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ บุคคลยิ่งประสบผลสำเร็จมากเท่าไรย่อมมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น และเขาจะรู้สึกว่าตนเองไม่ถูกข่มขู่หรือถูกเช็ดจากคนอื่นทำให้ความยุ่งยากใจต่าง ๆ ลดลงหรือหมดไป อันมีผลทำให้ความคิดที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ไปได้ผลดียิ่งขึ้น

แนวคิดทางการศึกษาที่เห็นความสำคัญของการส่งเสริมให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและผู้อื่น และประยุกต์ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนแนวคิดหนึ่งคือ แนวคิดนิโอะฮิวแมนนิสซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งพัฒนาอัจฉริยภาพในตัวเด็กให้ปรากฏออกมามากที่สุด โดยให้ความสำคัญต่อการให้เด็กรู้จักตนเองและผู้อื่น รู้จักรัก เกื้อกูลและเอาใจใส่ต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว รวมถึงการให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุขสนุกสนาน สามารถนำความรู้ความสามารถ และ

ศักยภาพด้านต่าง ๆ ออกมาจากตนเองได้ อดอยอาจเรียกการศึกษาแบบนี้โฮอิวแมนนิสได้อีก
 อย่างหนึ่งว่า "การศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน (Holistic Education)" ซึ่ง
 อานันดามิทรา (อ้างถึงใน เกียรติวรรณ อดมตยกุล, 2531) อธิบายว่า คนที่สมบูรณ์ในทุก ๆ
 ด้าน หมายถึง คนที่มีร่างกายแข็งแรง มีสติปัญญาหลักแหลมเฉลียวฉลาด มีความคิดสร้างสรรค์
 เฝียมพร้อมด้วยคุณธรรม ความรัก ความกล้าหาญ มีความรู้ที่ทันสมัย สามารถนำมาใช้แก้ปัญหา
 ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก และพยายามนำความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์ระบบการเมือง เศรษฐกิจ
 และสังคม ที่จะนำมาซึ่งความผาสุกแก่มวลมนุษย์ คนที่มีคุณสมบัติดังกล่าวพัฒนาขึ้นจากการปฏิบัติ
 ดังนี้ คือ

1. ร่างกายที่แข็งแรง (Physical Fitness) พัฒนาจากการรับประทานอาหารที่
 เป็นธรรมชาติ การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอที่บริหารทั้งอวัยวะภายนอกและอวัยวะภายใน ฯลฯ
2. จิตใจที่มั่นคง เข้มแข็ง เบิกบาน (Mental Strength) พัฒนาจากการฝึก
 ควบคุมความคิด จินตนาการ และการผ่อนคลายความคิด ฯลฯ
3. ความรักความเมตตาที่ยิ่งใหญ่ (Spiritual Elevation) พัฒนาจากการฟัง
 นิทาน เล่นเกม ร้องเพลง ทำสมาธิ ฯลฯ
4. ความรู้ทางวิชาการด้านต่าง ๆ เช่น ศิลปะ ดนตรี คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
 (Academic Knowledge) พัฒนาจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนุกสนานเป็นธรรมชาติ

การจัดการศึกษาตามแนวคิดนีโฮอิวแมนนิส จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย
 จิตใจ วิชาการ งานอาชีพ และในทุก ๆ ส่วนประกอบของชีวิต อดยใช้พื้นฐานหลักการของ
 ทยคศาสตร์จัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กได้มีการพัฒนาที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจด้วยการบริหาร
 ร่างกายทั้งอวัยวะภายนอกและอวัยวะภายใน การผ่อนคลายความคิด การฝึกสมาธิด้วยการใช้
 จินตนาการ บนหลักการที่ว่า "คิดอย่างไรเป็นอย่างนั้น" การย้าคิดและการบริการรพยาคู่หรือ
 วลีที่มีความหมายเกี่ยวกับความรักความเมตตาแก่ทุกสรรพสิ่งในโลก นอกจากนี้ยังใช้กิจกรรมที่
 ประกอบด้วย เกม เพลง ดนตรี นิทาน ฯลฯ มาประกอบการสอนและการทำสมาธิ ด้วยวิธีการ

เหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นอิสระ มีความผ่อนคลายและเกิดความสบายใจขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กรู้จักตนเอง สามารถนำความรู้ความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองแสดงออกได้อย่างเต็มที่ อันจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส จึงต้องมีลักษณะสำคัญ ดังนี้คือ

1. การมุ่งพัฒนาศักยภาพทั้ง 4 ด้าน ไปพร้อม ๆ กัน คือ
 - 1.1 ด้านร่างกาย
 - 1.2 ด้านจิตใจ
 - 1.3 ด้านความรักความเมตตา
 - 1.4 ด้านความรู้ทางวิชาการ
2. ขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้งจะต้องครอบคลุมถึงกิจกรรมการฝึกทำโยคะและกิจกรรมการฝึกสมาธิโดยใช้จินตนาการ
3. กิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ จะต้องสนุกสนาน และเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างเสรี
4. การพัฒนาของเด็กที่เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเป็นกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไปและส่งผลให้เห็นในด้านระยะยาว

ในการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสนั้น วิชาที่เอื้อต่อการสอนตามแนวคิดนี้มากที่สุด วิชาหนึ่ง คือ ศิลปศึกษา ทั้งนี้เพราะกิจกรรมศิลปะเป็นแนวทางที่จะส่งเสริมให้เด็กทุกคนได้แสดงออกอย่างอิสระเสรี ในการพัฒนาความคิดริเริ่มใหม่ ๆ กับการทดลองด้วยวัสดุนาชนิด และสามารถประสบความสำเร็จได้ง่ายกว่าวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร (เลิศ อานันตะ, 2523) นอกจากนี้ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523 อ้างถึงใน ชูจิตต์ วัฒนารมย์, 2528) และอุบล ตูจินดา (2532) ได้กล่าวสอดคล้องกันในเรื่องคุณค่าของศิลปะว่ามีความสำคัญต่อชีวิตเด็ก ดังนี้

1. คุณค่าของศิลปะในแง่ของการส่งเสริมพัฒนาการ คือ การส่งเสริมและพัฒนา ความเจริญงอกงามของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ ความรู้ สุนทรียศาสตร์ และการสร้างสรรค์

2. คุณค่าของศิลปะในแง่ของการบำบัดปัญหา ศิลปะช่วยเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ มีการแสดงออกด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความสามารถและความต้องการของเด็ก โดยทำหน้าที่ บำบัดได้อย่างน้อย 3 ลักษณะ คือ

2.1 ศิลปะเป็นทางระบายอารมณ์ที่เคร่งเครียด ความโกรธ ความกลัว ความวิตกกังวล

2.2 ศิลปะช่วยขจัดความต้อยจากสาเหตุความไม่สมปรารถนา ขาดความมั่นใจ ความขลาดอาย ความพิการ

2.3 ศิลปะช่วยให้เด็กทำความเข้าใจกับปัญหาและความต้องการของตนเองได้

การสอนศิลปศึกษานี้มุ่งจะให้เด็กเป็นคนดีพร้อมทุกด้าน ส่งเสริมให้เด็กเจริญงอกงามขึ้น ตามจุดประสงค์ของการศึกษา ครูจึงต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ศิลปะสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา จะต้องจัดขึ้นตามวุฒิภาวะ ความสนใจ ความพอใจ ให้เกิดความนับถือตนเองและผู้อื่น (ประเทิน มหาจันทร์, 2531) และการสอนให้บรรลุถึงความมุ่งหมายของศิลปศึกษา ครูจำเป็นต้อง ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีการแสดงออกอย่างเสรี (Free Expression) ด้วยการทดสอบ ค้นคว้ากับวัสดุนานาชนิดอย่างกว้างขวาง (เลิศ อานันตะ, 2519)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำหลักการการศึกษาเพื่อพัฒนา คนให้สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้านของแนวคิดนี้รอฮิวแมนนิสมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เสริมหลักสูตรโดยผ่านทางวิชาศิลปศึกษา เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา ทั้งนี้โดยได้เลือกชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพราะเด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญาจะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ช้ากว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน และปัญหาที่พบบ่อยในเด็ก ประเภทนี้คือ ปัญหาทางด้านอารมณ์ การเอาแต่ใจตนเอง ไม่สามารถควบคุมความรู้สึก

การยั้งคิด ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นระดับพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปกติในระดับปฐมวัย ทั้งนี้ธีริคสันได้ให้ทรรศนะว่า การส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจที่จะแสดงออกอย่างถูกต้องในวัยนี้ จะเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาความเป็นตัวเอง หรือการมีความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก บุคลิกภาพจะคงตัวและฝังแน่นจนมีแนวระแนงที่ปรากฏต่อเนืองในวัยผู้ใหญ่ ถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมที่คงเดิมหรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อย (ประคินันท์ อุปรมัย, 2536)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ในด้าน 1) การกล้าแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น 2) การเป็นตัวของตัวเอง และ 3) การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

สมมติฐานในการวิจัย

การประยุกต์แนวคิดนีโอฮิวแมนนิสมาใช้ในการศึกษา ประสบความสำเร็จอย่างกว้างขวางในประเทศต่าง ๆ เช่น ในประเทศบัลแกเรียได้พัฒนาการเรียนการสอนแบบใหม่ เรียกว่า Superlearning หรือ Suggestopedia ทำให้เด็ก ๆ เรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีความสุข (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2536) และจากการวิจัยของศตพร วิไลรัตน์ (2531) พบว่าการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส ทำให้ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนวัยเรียนสูงขึ้น และ ชาญวุฒิ วงศ์เพ็ง (2536) พบว่า การใช้วิธีการจูงใจจิตใต้สำนึกตามทฤษฎีนีโอฮิวแมนนิส ทำให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไป ด้านสังคม ด้านโรงเรียนและด้านตัวเองเพิ่มขึ้น

เกียรติวรรณ อมาตยกุล ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กมีร่างกายที่แข็งแรง มีจิตใจที่มั่นคง มีความเป็นตัวของตัวเองสูง

มีความจำที่แม่นยำ มีความคิดสร้างสรรค์สูง สามารถช่วยเหลือตนเองไม่ต้องพึ่งผู้อื่นและมีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ นอกจากนี้ แจ่มจันทร์ เกียรติสกุล (2531) และ จงใจ ขจรศิลป์ (2532) ได้เสนอความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความสามารถหรือกระทำกิจกรรมโดยอิสระด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลาย จะเป็นการช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็ก และด้วยเหตุที่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีลักษณะของพัฒนาการเช่นเดียวกับเด็กปกติ เพียงแต่มีอัตราที่ช้ากว่า กล่าวคือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาซึ่งเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จะมีระดับพัฒนาการอยู่ในระดับปฐมวัย ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย เน้นให้เด็กแสดงศักยภาพของตนเองอย่างอิสระ และพบว่าประสบความสำเร็จในการสอนเด็กปกติระดับปฐมวัย จึงน่าที่จะช่วยพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีความเชื่อมั่นในตนเองได้เช่นเดียวกัน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยดังนี้คือ

ความเชื่อมั่นในตนเองในแต่ละด้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะสูงขึ้นเป็นลำดับตามจำนวนครั้งที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส ซึ่งแยกพิจารณาได้ 4 ประเด็น คือ

1. ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการกล้าแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น
2. ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการเป็นตัวของตัวเอง
3. ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม
4. ความเชื่อมั่นในตนเองรวมทั้งสามด้าน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการนำแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสมาใช้ในการจัดกิจกรรม โดยใช้นือหาวิชาศิลปะศึกษา เพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น โดยการแสดงพฤติกรรมที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง 3 ลักษณะ คือ 1) การกล้าแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น 2) การเป็นตัวของตัวเอง 3) การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีระดับสติปัญญาพอเรียนได้ I.Q. 50 - 70 จำนวน 10 คน เป็นชาย 5 คน เป็นหญิง 5 คน อายุระหว่าง 6-12 ปี กำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พิเศษ ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนวัดหนัง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนในด้าน การกล้าแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น การเป็นตัวของตัวเอง และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และผลรวมทั้งสามด้าน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมนักเรียน พร้อมคู่มือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระยะเตรียมการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ท้าความคุ้นเคยกับนักเรียนด้วยการเข้าไปสนทนาและเล่นกับนักเรียนในช่วงเวลาที่ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาสิ้นสุดการสอนหรือในช่วงเวลาพักการเรียนของเด็ก

2. ระยะดำเนินการทดลอง ใช้เวลา 10 สัปดาห์ ดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการสอนวิชาศิลปะศึกษา โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดนิโรธิวแมนนิสที่สร้างไว้ จำนวน 20 แผน แก่ประชากร เริ่มตั้งแต่วันที่ 26 กรกฎาคม 2537 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2537 ใช้เวลาในการสอนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 3 คาบหรือ 60 นาที

2.2 ผู้ช่วยวิจัย 2 คน ทำหน้าที่สังเกตและประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสังเกตทุก 2 สัปดาห์ รวม 6 ครั้ง ในการสังเกตแต่ละครั้ง ใช้เวลา 60 นาที

2.3 เมื่อทำการทดลองครบกำหนด รวบรวมคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองในตนเองของนักเรียนเพื่อวิเคราะห์และคำนวณค่าทางสถิติ

ข้อตกลงเบื้องต้น

ประชากรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เนื่องจากได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยาจากโรงพยาบาลของรัฐบาลหรือเอกชน ว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีระดับสติปัญญาพอเรียนได้ I.Q. 50 - 70

คำจำกัดความที่ใช้นในการวิจัย

แนวคิดนิโรธิวแมนนิส หมายถึง ความเชื่อและแนวปฏิบัติในการสอนเพื่อมุ่งพัฒนาเด็กให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรักความเมตตาและความรู้ทางวิชาการไปพร้อม ๆ กัน

การจัดกิจกรรมตามแนวคิดนิโรธิวแมนนิส หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความเชื่อและแนวปฏิบัติแบบนิโรธิวแมนนิส โดยมีกิจกรรมหลายลักษณะที่ครอบคลุม

กิจกรรมการฝึกทำโยคะ การฝึกสมาธิโดยใช้จินตนาการ และกิจกรรมนิทาน เกม เพลง ซึ่งทำให้เด็กมีความสุขสนุกสนานและได้แสดงออกอย่างเสรี ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรอิวแมนนิสที่ใช้เนื้อหาวิชาศิลปะ

กิจกรรมการฝึกทำโยคะ หมายถึง การบริหารร่างกายด้วยท่าบริหารง่าย ๆ ที่มีการเคลื่อนไหวค่อนข้างช้าและนุ่มนวล สอดคล้องกับลมหายใจเข้าและหายใจออก ช่วยให้การหายใจลึกและช้า

กิจกรรมการฝึกสมาธิโดยใช้จินตนาการ หมายถึง การนั่งหรือนอนสงบนิ่ง หลับตา และใช้จินตนาการให้ตัวเองอยู่ในสถานที่ เงียบสงบหรือสถานที่ที่ก่อให้เกิดความสุขสงบ หรือนึกถึงพยางค์หรือวลีที่มีความหมายทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

กิจกรรมนิทาน เกมและเพลง หมายถึง นิทาน เกมและเพลง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักความเมตตาที่ทำให้ทุกสรรพสิ่งช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

ผลของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรอิวแมนนิส หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรอิวแมนนิส ซึ่งจัดให้แก่นักเรียนเป็นกิจกรรมอิสระนอกเวลาเรียน วัตถุประสงค์จากแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การรู้จักตนเอง ตระหนักถึงคุณค่าและความสามารถของตนเอง มีความแน่ใจและมั่นใจในการเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ และมีความอดทน พยายามจนประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่กำหนดไว้ ความเชื่อมั่นในตนเองวัดได้จากแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรม ซึ่งแสดงออกในด้านการกล้าแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น การเป็นตัวของตัวเอง และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

การกล้าแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น หมายถึง การพูดหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ ต่อหน้าคนจำนวนมากโดยปราศจากท่าทางหวั่นเกรง แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การกล้าทำพร้อมกับเพื่อน ทั้งกลุ่ม กล้าทำตามความสมัครใจของตนในกลุ่ม กล้าแสดงออกคนเดียวขณะอยู่ในกลุ่ม กล้าแสดงออกคนเดียวต่อหน้ากลุ่ม และกล้ายอมรับผิด

การเป็นตัวของตัวเอง หมายถึง การแสดงออกถึงการพึ่งพาตนเองทั้งด้านความคิด และการกระทำโดยไม่ต้องมีคนช่วยเหลือ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง การแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และการแสดงความพอใจในสิ่งที่ตนเองทำ

การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม หมายถึง การปฏิบัติตัวในการเข้าร่วมในกิจกรรมในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น การช่วยเหลือให้ความร่วมมือกับทุกคน และการกล้าทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ หรือเข้าไปในเหตุการณ์ใหม่

เนื้อหาวิชาศิลปะศึกษา หมายถึง สาระสำคัญในการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะของเด็ก ในระดับประถมศึกษา ได้แก่ การลากเส้น การพิมพ์ การปั้น การฉีกและตัดกระดาษ

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พิเศษ โรงเรียนวัดหนัง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 ที่มีระดับสติปัญญาและพัฒนาการทางสมองต่ำกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน มีปัญหาในการเรียนรู้ และการปรับตัวให้เข้ากับสังคม โดยได้รับการวินิจฉัยจากนักจิตวิทยาและ/หรือจิตแพทย์ว่ามีระดับสติปัญญา (I.Q.) 50 - 70 และเรียนชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยเรียนร่วมชั้นเรียนเดียวกับเด็กปกติในบางวิชา ได้แก่ วิชาพลศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรฮิวแมนนิส จะพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ครูสามารถนำกิจกรรมตามแนวคิดโรฮิวแมนนิสไปใช้ เพื่อให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความเชื่อมั่นในตนเองได้
3. ผู้บริหาร ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้ทราบแนวทางการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรฮิวแมนนิส เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนวิชาต่าง ๆ ในระดับประถมศึกษา